

korero motuhake i tu mai ki o matou aroaro hei whakaatu i te noho o nga tangata i tenei rarangi; a i tua atu i nga korero whanui noa nei a Wi Pere mo te rohe nui, wahanga iwi nei, o Ngati Kahungunu, me ona rohe wehewehe o roto, kaore rawa nei he mea kotahi hei tohutohu mai mo matou. No reira kaore matou e marama ki te rapu whakaaro ma matou, ki te tika ki te he ranei o enei tangata ki te whenua, i runga i te kore kaore he korero i homai ki o matou aroaro hei whakaatu i to ratou noho. No reira kaore a matou kupu mo runga mo tenei rarangi.

E penei ana ta matou tohutohu atu, me whakatikatika te ota mo Waikaremoana Poraka, hei whakapumau i nga whakaotinga katoa kua tohutohungia ake nei i raro i ia piira kotahi kua korerotia ake nei mo taua whenua.

Ko nga tangata e whitu e mau ake nei nga ingoa i raro he tangata i kowhiria e nga tangata nona te whenua i roto i a ratou hei mema mo te Komiti Hapu mo tenei poraka, a i whakaaetia ano hoki e nga tangata katoa o taua whenua i tae mai ki te aroaro o tenei Komihana i te nohoanga ki Te Whaiti i te 22 o nga ra o Maehe, 1907.

1. Te Waipatu te Winitana.
2. Hurae Puketapu.
3. Wahia Paraki.
4. Matamua Whakamoe.

5. Tuahine Noa.
6. Mei Erueti.
7. Hape te Wao.

GILBERT MAIR (Tawa).
D. F. G. BARCLAY (Pakere).
PARATENE NGATA.

PARAOANUI PORAKA.

Piira Nama 86 me 88.—A Taihakoia Poniwahio me etahi atu.

Piira Nama 89 me 90.—A Erueti Tamaikoha.

Ko enei piira e wha he whakauru i etahi tangata e kiia ana he paanga tika ki tenei whenua; a he wehe hoki i te whenua kia rua nga wahanga, a ko te rohe wahanga o te whenua ko te Awa o Te Waiiti e mau na te whakaatu i te mapi; ko te taha ki te hauraro o taua awa me whakaingoa ko Paraoanui Nota, ko nga tangata mo taua taha hauraro ko nga tangata katoa e mau na o ratou ingoa i roto i te ota tuatahi mo Paraoanui Poraka, timata i te whika 1 tae noa ki te whika 115, hui atu hoki ki te rarangi whakauru hou o nga tangata tekau ma iwa i homai nei kia matou, timata i te Nama 116 tae noa ki te 134; ko nga hea mo nga tangata 115 i te ota tuatahi ko aua hea nei ano e mau na i te ota tuatahi, a ko nga hea mo nga tangata whakauru hou, tekau ma iwa, ko nga hea e mau na i te taha o ia mea kotahi o ratou i te rarangi o o ratou ingoa e tapiri nei ki te whairu; a ko te nui o taua taha hauraro o tenei whenua 3,400 eka, nui atu iti iho ranei.

Ko te wahi o Paraoanui Poraka kei te taha tonga o te Awa o Te Waiiti e takoto ana me whakaingoa ko Paraoanui Hauta; ko nga tangata mo tenei wahanga ko aua tangata 115 nei ano e mau na o ratou ingoa i te ota tuatahi mo Paraoanui Poraka, me o ratou hea; hui atu ki nga tangata hou, tekau ma iwa, kua kiia ake nei, a kua tohungia nei ki te whika 116 tae noa ki te 134 i te rarangi e tapiri nei ki te whairu, me o ratou hea; a hui atu ano hoki ki nga tangata whakauru hou e rua rau ma ono i homai mo tenei wahi o te poraka a e mau na o ratou ingoa timata atu i te Nama 135 tae noa ki te 340, me o ratou hea, kei te rarangi e tapiri nei ki te whairu; a ko te nui o taua taha tonga o tenei whenua 5,510 eka nuku atu iti iho ranei.

Kaore kau rawa he kupu whakahe i puta mo tenei whakaritenga. No reira ka tohutohu penei atu nei matou ki ta matou whakaaro me whakapumau tenei whakaotinga a nga tangata ake ano o te whenua i whakarite ai, a me whakatikatika te ota me wehewehe te whenua kia hangai ai ki nga ahuatanga kua kiia ake nei.

Piira Nama 87.—A Taihakoia Poniwahio me etahi atu. Ko tenei piira i unuhia e te kai-piira; a i te mea kaore he kai-whakahe, na kona ka tohutohu matou me whakakore atu tenei piira.

Piira Nama 91.—A Tupara Tamana me etahi atu. Ko tenei piira he whakauru i etahi ingoa tangata hou e rua tekau; a i whakahengia e nga tangata o te whenua.

I whakahaerea te uiuinga o tenei keehi a mutu noa. Otira ki ta matou titiro kaore rawa he korero kaha mo nga noho o aua tangata—e kereme nei kia uru ratou—ki te whenua; a kite iho ana hoki matou ko etahi tohu kainga noho i korerotia mai hei take noho mo enei tangata, kei waho ke atu o tenei poraka, kaore i roto.

No reira e penei ana ta matou tohutohu atu, ki ta matou whakaaro me patu tenei kereme, me tenei piira me whakakore atu.

Ko nga tangata e ono e mau ake nei nga ingoa i raro he tangata i kowhiria e nga tangata nona te whenua i roto i a ratou hei mema mo te Komiti Hapu mo tenei poraka, a i whakaaetia ano hoki e nga tangata katoa o taua whenua i tae mai ki te aroaro o tenei Komihana i te nohoanga ki Whakatane i te 8 o nga ra o Maehe, 1907.

1. Tuhukia te Hiko.
2. Taihakoia Poniwahio.
3. Te Paari Tuterangi.

4. Te Hauwaho Tamaikoha.
5. Takao Tamaikoha.
6. Netana te Whakaari.

GILBERT MAIR (Tawa).
D. F. G. BARCLAY (Pakere).
PARATENE NGATA.